

ГОДИНА I.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 29.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА ПРЕКО НЕДЕЉЕ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВЧИЊА МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 И 30 НОВ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

Ш А Р А Н.

(Наставак.)

Панта. Ао, ао! Ти мени баш чита! Да сам жена, сад би се и ја љутио, ал' овако ти кажем, да од тога твога, што си научила, не ће бити ништа. Какви сватови, каква Савка! Ту да се окује, па да слуша ваша блебетања, а онамо га чека срећа да човеком постане.

Ана (шета се горе доле, па јој на једаред падне нешто на памет. — За себе.) Ха, та научићу ја тебе ко су женске! Што имам право имам, ту попустити не ћу. Ал' ће се чешати де га не сврби.

Панта. Сутра ћемо ми зором на кола па у Карловце, док нису напунили сиротом детету главу које чим! Само му морам казати! (Оде у кућу.)

Ана. А то ће бити што но веле шпавиг. (Гледи кроз тарабу.) Скинућемо ми ову дерну тарабу док Савчица наша снаја буде! Шта ће нам тараба кад смо своји! А то ће ти бити пар људи, да их Бог види. (Виче ал' опет као да се не чује.) Савка, о Савка, Савка! Одер, одер малко!

ПРИЗОР IV.

Савка и пређашњи.

Савка. Ево ме, ево! (Дође кроз деру.)

Ана. Савка душо, ти знаш да сам ја тебе увек волела, као своју кћер, баш као и мог Станка. А знам ја и то, да се вас двоје радо гледате, — но, но, не мораш ти за то поцрвенити, та мени је Станко сам

казао, — а и то знам, да ја боље снаје у целој Бачкој не ћу наћи, па ако је божја воља, и моја је, да Бог да, да сретни будете. Ал' ти знаш какав је мој човек! За то ако мајсторијом што не израдим, речима не ћемо ни толико. Знаш, мајсторија козе пасе! Ја сам нешто научила, ал' ти мораш ћутати, јер све је то ради вас! Ти само гледај шта ће да буде.

Савка. Та ја сам вас увек као матер своју слушала.

Ана. А ти де помози ми нешто. Узмидер, Бога ти, овај ашов, па ископај, ево овде, једну рупу. Тако мало дубљу од педља. Ено ти ашова! Тако!

Савка (копа.)

Ана (извади шарана из корпе, па га глади, шаран се праћка.) Тако, сад ћемо овог шарана закопати. (Мете шарана у рупу.) Поспи, рано, сад земљом, па утапкај лепо, да се ништа не позна.

Савка. (Гледи зачуђено. Обадве раде, закопале су шарана, потапкале, па и грабљама превукле, да се не познаје.)

Савка. А шта ће то сад да буде?

Ана. Не питај, видићеш. Посејали смо шарана, а изнићи ће са свим што друго. Не ће ти бити криво! Сад иди па ником ништа не казуј, а од данас си моја ћерка, док ми, ако Бог да, и снаја не будеш.

Савка (пољуби је у ругу и оде.)

(Наставиће се.)

ПИСМА ИЗ СРБИЈЕ.

(Вајмар. — Србин, немачки глумац. — Прва скупштина глумаца целе Немачке. — Један летимичан предлог.)
(Наставак.)

Навешћу вам некоја места из ње. „Господо моја!“, рече, „Тежак је то задатак израдити позоришни дисциплинарни закон за сва позоришта. Не ћемо тајити, да нас је овај посао стао доста муке и напора, и налазимо за потребно разложити главнија гледишта, с којих смо полазили, кад смо градили овај дисциплинарни закон за позоришта. Обим оваког свеопштег закона толико је простран, да нам није могуће било свестрано обрадити га и као што треба приредити за дебату. Ја вам дакле предлагем, да данас узмете у претрес само главнија питања и најважнија начела, а појединости и редакцију да оставите комисији, која ће целу материју добро про- критиковати и изнети на претрес идућем конгресу. Дозводите ми да као приступи управим на вас неколико речи и о овој материји“.

Дужим говором, који је често прецидан узвицима одобравања, покаже извештач како се показује потребно, да се одвоје правила реда у служби од правила казних, па онда показа за што су досадања дисциплинска правила недовољна.

„Многа досадања дисциплинарна правила израђена су једнострано, једнострано се тумаче и извршују, тако су разтељива, да се многе дисциплинарне погрешке могу подвести под један, често врло оштар, параграф. Новчане су казне толико порасле, да се зазирало и практиковати их; чланови нашега реда кажњевани су без милости, а тако названим првим члановима или љубимцима све се гледало мирно кроз прсте. Нејасност, дакле, и једностраност при писању правила, неправилност, па и самовољно примењивање у свези са драконском строгашћу, узроци су што позоришна правила већином не постигну своју цел. Други је узрок њихове несавршености и то,

што их има разних, готово 300! Господо моја! Све што је право оснива се на моралности! Ово не треба смећати с ума ни при позоришним правилима! Дисциплинарна казна није сама собом цел, њом се само хоће да осети глумац, да је посрнуо у дужностима својим! Кажите ми који од садањих позоришних закона, у ком је изражен овај етичан моменат. Ја не знам ни једнога! Сиромаш глумац провлачи се између параграфа као између Скиле и Каривде, и хвали Бога ако је на крају сезоне остао читаве коже. Ни у једном поготову правилу ја не нађох, да се боље мисли о позоришном особљу, да се тежи по- дићи међу њима дух удруживања и да се апелује на честољубље уметничково и на достојанство уметности, којој се посветио. Господо моја! Овакви закони могу у неколико одржати спољни организам позоришта и управљачу дати моћи да ради с члановима што му воља доноси, али су они сама недовољни за више цели, а те су: да се с позориштем управља правично и човечно, да се у члановима гаји дух удружљивости, да се навикавају један другог и свој позив поштовати. (Опште одобравање). Ствар је доказана, да народ који сам себи законе даје, боље и поштује те законе. Применимо ми ово на наше одношаје. Позоришни закон само ће онда испунити свој задатак, ако га израде оба чиниоца, дакле управе и чланови заједно, и ако се напусти свако једнострано преиначавање и допуњавање.

Извештач даље напомиње, како би се много поправила дисциплина и корпорациони дух кад би се завео изборни суд. О користима дисциплинарнога закона говорити још опширније значило би, вели: „носити сове у Атину, или, послуживши се земаљском пословицом, носити банке у Аустрију.“

(Наставиће се.)

Д И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Низ бисера“) одигран је 15 фебруара. Ово је дело, како је најпре написано у три чина, драма од судбине. Јован, и ако се у „вреви светској“ поуздигао, ипак ни у другом ни у трећем чину нема среће. То је прави фатализам.*) Али управе позоришне, ради већег ефекта, изоставише трећи чин. Овако је сад романтика у служби францускога империјализма. Ко се неје родио у срећан дан, „кад је Усуду било добро.“ тај треба да иде на војску у „жарку Африку.“ у Алжир, па ће постати човек, то јест пуковник. Како је немачки глумац и песник дошао на ту мисао, не може се друкчије протумачити, него да се повео за модом у тадашњем Паризу, као што тада у опште Немци, у многим којечему, духовно робоваху Французима. У осталом, комад је, као што рекох, пул ефекта: изазива у нас саучешће и плач, и уздицањем јовановим годн нашем демократском осећању; с тога неје чудо што је обишао све глумонице, и што се још и данас држи.

Представа неје баш најбоље испала. Рукић је са изврсном уметношћу приказивао Јована, али нам је Ана, гошћа К. Поповићева, била у веома почетничким рукама. Ана је, по самоме писцу, у првом чину француски а у другом немачки карактер. Оваку промену у карактеру ни правој глумици неје ласно добро да изведе. Наша гошћа у првом чину неје била довољна, а у другоме беше и сувише природна. Не одричемо јој дара, али ове струке ваља да се прође. Јелка (Хаџићева) нам, због слабости здравља неје отпевала ни једне песме. Црнац (Лукић) има приличан глас; али тога вечера, као при првом певању, имађаше трему. Иначе обоје добро представљаху. Похвално ваља да споменемо још Карла и властелина (Недељковића и Лесковића) Марту и Борна (Ј. Поповићеву и Пешћу), као и нашу позоришну музику, која је права насада. Б.

* (Ред позоришних представа ове недеље.) У уторак 22. фебруара: „Шаран“. Шаљива игра у 1 радњи, од Ј. Јовановића. За тим: „Лудница“. Шаљива игра у 1 радњи, посрбио Ј. Ђорђевић. На послетку: „Први састанак.“ Шаљива игра у 1 радњи, с певањем, по Скрибу прерадио Илија Вучетић, музика од А. Максимовића. — У четвртак 24 фебруара: „Нови племић“. Позоришна игра у 5 раздела, по Гернеру посрбио Л. Телечки. — У суботу 26 фебруара први пут: „Разбојници“ Драма у 5 раздела, од Фридрика Шилера, превели Живко А. Шокорац и Михаило В. Вујић. — У недељу 27 фе-

*) Гледај српске народне приповијетке код имена „Усуд.“

бруара: „Потурица.“ Драма у 4 раздела, од Ивана Кукуљевића Сакциноског.

* (Забаве у корист народног позоришта.) У корист српског народног позоришта у Новом Саду била је у Земуну 12. фебр. игранна. Свака пристојно обучена маска имала је приступна. Игранку је давао нарочити „одбор“, који је у напред сав трошак подмирио.

Омладинска дружина „Зора“ у Бечу приређује за 21. фебр. Беседу са игранком у дворанама вртарског друштва. На беседи суделоваће уметничке снаге. Чист доходак намењен је српском народном позоришту у Новом Саду.

П О З О Р И Ш Т Е.

* (Народно позориште у Љубљани.) У земаљском позоришту словеначком беше 6. ов. мес. деветнаеста представа словеначког драматичног друштва. Представљала се први пут латрија: „Први пут у позоришту“ и понављала се шаљива оперета: „Пут по невесту“, која се при првој представи тако допала да је била једногласна жеља, да се на скоро понови.

* (Представе у Пожези.) Омладина надбискупске орфанотрофије давала је 9 фебруара по повом своју другу представу: Границаре, од Ј. Фрајденрајха. Дворана је била дупком пуна, а представа је испала угодно, осим те неприлике, што су младићи морали играти и женске улоге Чистог дохотка било је 102 фор. Од тих је послано 25 фор. јужнословенској академији, 10 фор. страдалницима од глади, 10 фор. друштву св. Јеронима за издавање књига за народ, а 5 фор. уредиштву „Вијенца“.

* (Позориште у задарској богословији.) Ђаци католичке богословије у Задру представљаху последњих дана својих месојеђа, по староме обичају, два народна комада: „Пропаст царства српског“, и „Саћурицу и шубару“ — на задовољство тамошњег опшњства.

У М Е Т Н О С Т.

* (Фрањо Ж. Кох, Кухач), познати хрватски композитор, постао је у земаљском музичном заводу у Загребу професор теорије о компоновању, и клавира.

С Т А Р И Н А.

* (Старо руско рачунање времена.) На другоме скупу руских старинара у Петрограду, који би 23 и 25 децембра пр. год., читана је, између осталог, и расправа Прозоровског о старом руском рачунању времена, које је по његову доказивању завео у Русији г. 1404 неки Србин, по имену Лазар.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

ИЗВАН

ПРЕДСТАВА 29.

ПРЕТПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 20 ФЕБРУАРА 1872

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ:

ВОЈНИЧКИ БЕГУНАЦ.

ПОЗОРИШНА ИГРА У 3 ОДЕЉЕЊА, С ПЕСМАМА, ОД Ј. СИГЛИТЕТИЈЕ, ПОСРБИО РАДА СТРАТИМИРОВИЋ.

О С О Б Е:

Гроф Монти, Талијанац	Брани.	Грујица, њен син	Рашић.
Драгиња, његова жена .	Ј. Маринковићка.	Јула, сродница мекићкина .	Л. Хаџићева.
Доловић, пуковник . . .	Зорић.	Неситовић, семиклушеи бе-	
Монтијев тајник	Станчић.	лежник	Суботић.
Сен Жеран, Француз. .	Хаџић.	Цветко, ковачки } шегрти	Соколовић.
Ружа, драгињ. собарица	М. Недељковићка.	Миљко, кројачки } шегрти	Живковић.
Мекићка, удов. ковачица	Ј. Поповићева.	Колотер.	Пешић.
Рајко, њен син.	Недељковић.	Варошки комесар	Лукић.

Сельаци, војници, гости, коцкари, свирачи, стража, ноћни блудници.

Збива се: прво одељење у Семиклушу; друго одељење у Милану; треће одељење у Пешти.

У уторак 22 фебруара: „ШАРАН.“ Шаљива игра у 1 радњи, од Ј. Јовановића. За тим: „ЛУДНИЦА.“ Шаљива игра у 1 радњи, посрбио Ј. Ђорђевић. На послетку: „ПРВИ САСТАНАК.“ Шаљива игра у 1 радњи, с певањем, по Скрибу прерадио П. Вучетић, музика од А. Максимовића.

Ко од наших претплатника жели своја места за ову представу задржати, нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдуже до 11 сахата пре подне.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5. н. а. вр. и то: у трговини Пере Попадића, Паје Миросављевића, Стеве Ратковића и Јоце Филиповића, у срп. народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.